

Závazkové vztahy mezi podnikateli

Z § 489 obč. zák. ve spojení s § 261 odst. 1 obch. zák. lze dovodit, že závazkovým vztahem mezi podnikateli ve smyslu § 261 odst. 1 obch. zák. jsou nejen vztahy ze smluv, ale i ze způsobené škody či z bezdůvodného obohacení, pokud splňují předpoklad, že již při jejich vzniku je zřejmé, že se týkají jejich podnikatelské činnosti.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 23 Cdo 2382/2017-219, ze dne 29.5.2019)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobkyně GKB Servis, s.r.o., se sídlem v Č.B., zastoupené JUDr. P.N., advokátem, se sídlem v Č.B., proti žalovanému R. P., zastoupenému Mgr. J.S., advokátkou, se sídlem v Č.B., za účasti vedlejšího účastníka na straně žalovaného České pojišťovny a.s., se sídlem v P., o zaplacení částky 169 029,17 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 15 C 105/2016, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 9. 2. 2017, č. j. 19 Co 91/2017-202, tak, že rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 9. 2. 2017, č. j. 19 Co 91/2017-202, a rozsudek Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 4. 11. 2016, č. j. 15 C 105/2016-178, ve výrocích pod body III, IV a V se zrušují a věc se v tomto rozsahu vrací Okresnímu soudu v Českých Budějovicích k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Okresní soud v Českých Budějovicích rozsudkem ze dne 4. 11. 2016, č. j. 15 C 105-2016-178, zastavil řízení ohledně částky 10 370 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z této částky od 26. 9. 2015 do zaplacení (výrok pod bodem I), zastavil řízení ohledně částky 9 370 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z této částky od 26. 9. 2015 do zaplacení (výrok pod bodem II), zamítl žalobu, aby žalovaný zaplatil žalobkyni částku 149 289,17 Kč se zákonným úrokem z prodlení z této částky od 26. 9. 2015 do zaplacení ve výši 8,05 % ročně a náklady na uplatnění pohledávky ve výši 4 800 Kč (výrok pod bodem III) a rozhodl o náhradě nákladů řízení (výroky pod body IV a V).

Soud prvního stupně zjistil, že společnost HOCHSTAFFL - užitková vozidla s.r.o. pronajala na základě smlouvy o nájmu nebytových prostor ze dne 15. 5. 2000 žalobkyni nebytové prostory o podlahové ploše 30,7 m² - kancelář XY na adrese XY. Dne 23. 6. 2013 došlo u žalobkyně v předmětné kanceláři k pojistné události, když pronajatá kancelář byla vyplavena, následkem čehož došlo k poškození kancelářské techniky a vybavení kanceláře. K této škodné události došlo v důsledku vadně prováděné rekonstrukce střechy, kterou prováděl žalovaný na základě smlouvy o dílo uzavřené s p. M. D., který měl jako hlavní dodavatel uzavřenu smlouvu o dílo se společností AGRO-HOCHSTAFFL. Objednatel M. D. si u zhotovitele - R. P. objednal provedení rekonstrukce střechy v objektu XY, v období od 17. 6. do 17. 7. 2013. Ke škodě došlo v důsledku porušení závazkového vztahu mezi žalovaným a p. D. V rámci rekonstrukce byla střecha zakryta fólií, přesto dne 23. 6. 2013 došlo k zatečení do objektu, když příčinou bylo podle likvidační zprávy pojišťovny nejspíše proslápnutí fólie.

Soud prvního stupně s odkazem na závěry obsažené v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 18. 10. 2005, sp. zn. 25 Cdo 1479/2005, dovodil, že odpovědnost subdodavatele (žalovaného) vůči poškozenému, kteří spolu nebyli v žádném právním vztahu, je založena ustanovením § 420 zákona č. [40/1964](#) Sb., občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“ či „obč. zák.“), jelikož je to právě

žalovaný, který měl škodu způsobit a nese za ni odpovědnost. Soud dospěl k závěru, že odpovědnostní vztah mezi žalobkyní a žalovaným se řídí občanským zákoníkem a že jej nelze podřadit pod ustanovení § 373 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (dále jen „obchodní zákoník“ či „obch. zák.“). Soud prvního stupně označil jako zcela extrémní judikaturní závěr obsažený v rozhodnutí R 56/04 o tom, že právo na náhradu škody může mít i třetí osoba, pokud je porušením závazkových práv dotčena. Podle soudu nejde snad o to, že možnost náhrady škody by měla být v těchto případech vyloučena, je však zcela v rozporu s ustanoveními obchodního zákoníku podřazovat tuto náhradu škody § 373 a násl. obch. zák. V takovém případě by bylo namíste postupovat podle předpisů o obecné náhradě škody, jak je upravena v § 420 obč. zák., kde okruh možných povinností, jež mohou být porušeny s následkem vzniku povinnosti nahradit škodu, nijak omezen není. Podle § 106 odst. 1 obč. zák. právo na náhradu škody se promlčí za 2 roky ode dne, kdy se poškozený dozví o škodě a o tom, kdo za ni odpovídá. Žalobkyně měla vědomost o škodě, a kdo za ni odpovídá, nejpozději v září 2013, nárok na náhradu škody však uplatnila až 23. 2. 2016. Nárok žalobkyně byl tedy promlčen, neboť nebyl uplatněn do září 2015, soud proto žalobu zamítl.

K odvolání žalobkyně Krajský soud v Českých Budějovicích rozsudkem ze dne 9. 2. 2017, č. j. 19 Co 91/2017-202, rozsudek soudu prvního stupně ve výroku pod bodem III potvrdil, výroky pod body IV a V o náhradě nákladů řízení změnil a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení.

Odvolací soud dospěl k závěru, že soud prvního stupně řádně zjistil skutkový stav věci a tento skutkový stav také správně právně hodnotil. Žalobkyně se po žalovaném domáhala zaplacení částky 149 289,17 Kč s příslušenstvím jako náhrady škody s odůvodněním, že jí vznikla škoda zaviněním žalovaného, který prováděl opravu střechy v objektu, ve kterém má žalobkyně pronajatou kancelář. Odvolací soud vycházel z konstantní judikatury Nejvyššího soudu, z níž lze podle jeho názoru dovodit, že porušení smluvní povinnosti je protiprávním úkonem i ve vztahu k poškozenému, který není účastníkem smlouvy. Podle odvolacího soudu porušení povinnosti žalovaným je třeba považovat za porušení smluvní povinnosti a podle judikatury je protiprávním úkonem i ve vztahu k žalobkyni jako poškozené, ačkoliv ta není účastníkem smlouvy o dílo mezi M. D. a žalovaným jako zhotovitelem. Podle odvolacího soudu z judikatury Nejvyššího soudu nevyplývá, že i odpovědnostní vztah mezi žalobkyní jako poškozenou a žalovaným jako škůdcem se má řídit obchodním zákoníkem. Z citované judikatury Nejvyššího soudu vyplývá pouze to, že porušení smluvní povinnosti žalovaným je protiprávním úkonem ve vztahu k žalobkyni jako poškozené, ačkoliv není účastníkem smlouvy, a to pouze v tom smyslu, že je tím naplněn jeden z předpokladů občanskoprávní odpovědnosti za škodu podle § 420 obč. zák. Podle odvolacího soudu se z judikatury Nejvyššího soudu podává, že žalobkyně jako poškozená se může domáhat náhrady škody po žalovaném jako škůdci i přesto, že s ním není v žádném smluvním vztahu a že k porušení smluvní povinnosti došlo mezi poškozeným a třetí osobou, v tomto případě objednatel M. D. Porušení smluvní povinnosti je však ve vztahu k poškozenému protiprávním úkonem žalovaného a tím je splněn jeden z předpokladů odpovědnosti žalovaného za škodu vzniklou žalobkyni ve smyslu § 420 obč. zák. Odpovědnostní vztah se podle odvolacího soudu řídí občanským zákoníkem, i promlčení je proto třeba posuzovat podle občanského zákoníku. Soud prvního stupně tak správně posoudil uplatněný nárok žalobkyně jako promlčený.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání, kterým jej napadla v rozsahu, v němž odvolací soud potvrdil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku pod bodem III. Podle žalobkyně je dovolání přípustné pro řešení otázky hmotného práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu a tato otázka je dovolacím soudem rozhodována rozdílně (čl. IV dovolání), a dále pro řešení otázky, která v rozhodování dovolacího soudu nebyla dosud vyřešena (čl. V dovolání).

Žalobkyně nesouhlasí se závěrem o tom, že jí uplatněná pohledávka byla promlčena, neboť odvolací soud posuzoval odpovědnostní vztah mezi žalobkyní a žalovaným podle občanského zákoníku, podle žalobkyně by měl být posouzen podle obchodního zákoníku. Dovolatelka odvolacímu soudu vytýká, že

se nevypořádal s jejími námitkami směřujícími proti nesprávné aplikaci závěrů obsažených v rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 25. 3. 2003, sp. zn. 29 Odo 379/2001, soudem prvního stupně. Dovolatelka na výše uvedené rozhodnutí odkazovala proto, aby přesvědčila soud, že o porušení smlouvy se jedná i v případě, že poškozený je třetí osoba, která není účastníkem sporu. Podle dovolatelky v nyní posuzovaném případě byla předmětná smlouva mezi žalovaným a generálním zhotovitelem uzavřena podle obchodního zákoníku, proto se i odpovědnostní vztah mezi žalovaným a žalobkyní řídí obchodním zákoníkem. Dovolatelka dále odvolacímu soudu vytkla, že nedostatečně odůvodnil, proč by se měl odpovědnostní vztah mezi účastníky řídit občanským zákoníkem. Současně se vymezovala proti hodnocení okresního soudu, který uvedl, že judikátní závěr (R 56/04), že právo na náhradu škody může mít i třetí osoba, „pokud je porušení závazkových práv dotčeno“, je zcela extrémní. Dovolatelka nesouhlasí s tvrzením soudu prvního stupně, že by bylo v rozporu s předpisy obchodního zákoníku podřazovat tuto náhradu škody ustanovení § 373 obch. zák.

Podle dovolatelky skutečnost, že mezi oběma účastníky jde o porušení smluvní povinnosti, judikoval již opakovaně Nejvyšší soud. Odkázala přitom na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2012, sp. zn. 32 Cdo 1558/2010, ze dne 25. 3. 2003, sp. zn. 29 Odo 379/2001, a ze dne 29. 7. 2008, sp. zn. 25 Cdo 1417/2006. Pokud podle dovolatelky Nejvyšší soud judikoval, že porušení smluvní povinnosti je protiprávním úkonem i ve vztahu k poškozenému, který není účastníkem smlouvy, je jednoznačné, že žalovaný se porušením smlouvy s panem D. dopustil protiprávního úkonu vůči žalobkyni a protože se jedná o vztah mezi dvěma podnikateli a navíc byla porušena smlouva mezi dvěma podnikateli, která se řídí obchodním zákoníkem, musí se jednat o náhradu škody podle obchodního zákoníku.

V návaznosti na výše uvedené dovolatelka jako otázku v rozhodovací praxi Nejvyššího soudu dosud neřešenou vymezila otázku, zda se může občanským zákoníkem řídit odpovědnostní vztah mezi dvěma podnikateli, který plyne z porušení smlouvy uzavřené v režimu obchodního zákoníku.

Žalovaný se k dovolání žalobkyně nevyjádřil.

Rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (do 29. 9. 2017) se podává z bodu 2 článku II části první zákona č. [296/2017](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [292/2013](#) Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (dále jen „o. s. ř.“).

Nejvyšší soud po zjištění, že dovolání bylo podáno řádně a včas, osobou k tomu oprávněnou řádně zastoupenou podle § 241 odst. 1 o. s. ř., posuzoval, zda je dovolání přípustné.

Podle § 236 odst. 1 o. s. ř. dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští.

Podle § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se dovolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

Podle § 241a odst. 2 o. s. ř. v dovolání musí být vedle obecných náležitostí (§ 42 odst. 4 o. s. ř.) uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu se rozhodnutí napadá, vymezení důvodu dovolání, v čem dovolatel spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání (§ 237 až § 238a o. s. ř.) a čeho se dovolatel domáhá (dovolací návrh).

Podle § 241a odst. 6 o. s. ř. nelze v dovolání uplatnit nové skutečnosti nebo důkazy.

Podle § 242 odst. 3 o. s. ř. lze rozhodnutí odvolacího soudu přezkoumat jen z důvodu vymezeného v dovolání. Je-li dovolání přípustné, dovolací soud přihlédně též k vadám uvedeným v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3, jakož i jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.

Na úvod svého právního posouzení Nejvyšší soud připomíná, že dovoláním lze napadat pouze pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští. Námitky dovolatelky směřované proti závěrům soudu prvního stupně, které odvolací soud nepřevzal za své, nejsou z tohoto důvodu způsobilé založit přípustnost dovolání.

Žalobkyně v dovolání mimo jiné uvedla, že její dovolání je přípustné pro řešení otázky, která je dovolacím soudem rozhodována rozdílně.

Nejvyšší soud již ve svém usnesení ze dne 27. 8. 2013, sp. zn. 29 NSCR 55/2013, nebo v usnesení ze dne 25. 9. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2394/2013, jež bylo publikováno pod č. 4/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, konstatoval, že požadavek, aby dovolatel v dovolání uvedl, v čem spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání, je podle § 241a odst. 2 o. s. ř. obligatorní náležitostí dovolání. Dospěl v nich také k závěru, že může-li být dovolání přípustné podle ustanovení § 237 o. s. ř. (jako v této věci), je dovolatel povinen v dovolání vymezení, které z tam uvedených hledisek považuje za splněné, přičemž k projednání dovolání nepostačuje citace textu tohoto ustanovení nebo jeho části.

Argument, podle kterého se při řešení právní otázky „odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu a tato otázka je dovolacím soudem rozhodována rozdílně“ - ve smyslu „která je dovolacím soudem rozhodována jinak, než rozhodl odvolací soud“ - významově neodpovídá (ve smyslu § 237 o. s. ř.) požadavku, aby byla právní otázka „dovolacím soudem rozhodována rozdílně“ (srov. shodně např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2013, sp. zn. 29 Cdo 1172/2013, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2488/2013).

Má-li být dovolání přípustné proto, že právní otázka „je dovolacím soudem rozhodována rozdílně“, jde o způsobilé vymezení přípustnosti dovolání ve smyslu § 241a odst. 2 o. s. ř., jen je-li z dovolání zřejmé, jaká rozdílná řešení dané právní otázky se z judikatury dovolacího soudu podávají.

Uvedeným požadavkům na vymezení předpokladů přípustnosti dovolání dovolatelka v dovolání (posouzeném z obsahového hlediska) nedostála, neboť se z obsahu dovolání nepodává, jaká právní otázka je dovolacím soudem řešena rozdílně a z jakých rozhodnutí toto rozdílné řešení vyplývá.

Podle dovolatelky se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe Nejvyššího soudu (rozhodnutí ve věcech sp. zn. 32 Cdo 1558/2010, sp. zn. 25 Cdo 1417/2006, a sp. zn. 29 Odo 379/2001), neboť neposuzoval odpovědnost za škodu způsobenou žalovaným žalobkyni podle obchodního zákoníku, když smluvní povinnost, kterou žalovaný porušil, vyplývala z obchodněprávního závazku.

Dovolatelkou citovaná rozhodnutí však neřeší otázku povahy odpovědnostního vztahu mezi poškozeným a škůdcem, tj. zda se jedná o závazkový vztah podřízený ustanovením občanského nebo obchodního zákoníku. Nejvyšší soud se v citovaných rozhodnutích zabýval otázkou, v jakých případech jsou naplněny předpoklady pro vznik práva na náhradu škody podle § 420 obč. zák. Nejvyšší soud zde „pouze“ zdůraznil, že pokud dojde k porušení smluvního závazku mezi dvěma subjekty, přičemž důsledky tohoto porušení se promítnou do právní sféry třetího subjektu, nelze této třetí osobě upřít právo na náhradu škody, neboť uvedeným jednáním došlo k protiprávnímu jednání ve smyslu naplnění jednoho z předpokladů občanskoprávní odpovědnosti za škodu. Odvolací soud se tudíž od uvedených rozhodnutí neodchýlil.

V této souvislosti je třeba poukázat na rozhodnutí ze dne 28. 11. 2013, sp. zn. 29 ICdo 43/2013, v němž Nejvyšší soud mimo jiné vyložil, že „argument, podle kterého napadené rozhodnutí řeší právní otázku, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe Nejvyššího soudu, může být způsobilým vymezením přípustnosti dovolání ve smyslu § 241a odst. 2 o. s. ř., jen je-li z dovolání patrné, o kterou otázku jde a od které ustálené rozhodovací praxe se řešení této otázky odvolacím soudem odchyluje (srov. shodně opět usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2394/2013).“

Ačkoliv je tedy z dovolání žalobkyně patrné, o kterou otázku, na jejímž vyřešení závisí napadené rozhodnutí, se jedná, nepodává se z něj, od které ustálené rozhodovací praxe se řešení této otázky odvolacím soudem odchyluje.

Otázka, která byla pro rozhodnutí ve věci určující, dosud v rozhodovací praxi Nejvyššího soudu nebyla řešena. Dovolání žalobkyně je tedy přípustné pro řešení otázky, zda se odpovědnostní vztah mezi poškozeným, který je podnikatelem, a škůdcem, taktéž podnikatelem, který porušil svou povinnost ze smlouvy (podřízené obchodnímu zákoníku) uzavřené v rámci své podnikatelské činnosti s jiným podnikatelem, řídí občanským nebo obchodním zákoníkem.

Podle § 415 obč. zák. je každý povinen počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví, na majetku, na přírodě a životním prostředí.

Podle § 420 odst. 1 obč. zák. každý odpovídá za škodu, kterou způsobil porušením právní povinnosti.

Podle § 373 obch. zák. kdo poruší svou povinnost ze závazkového vztahu, je povinen nahradit škodu tím způsobenou druhé straně, ledaže prokáže, že porušení povinností bylo způsobeno okolnostmi vylučujícími odpovědnost.

Podle § 757 obch. zák. pro odpovědnost za škodu způsobenou porušením povinností stanovených tímto zákonem platí obdobně ustanovení § 373 a násl.

Podle § 489 obč. zák. závazky vznikají z právních úkonů, zejména ze smluv, jakož i ze způsobené škody, z bezdůvodného obohacení nebo z jiných skutečností uvedených v zákoně.

Podle § 1 odst. 1 obch. zák. tento zákon upravuje postavení podnikatelů, obchodní závazkové vztahy, jakož i některé jiné vztahy s podnikáním související, a zapracovává příslušné předpisy Evropských společenství. Podle odst. 2 právní vztahy uvedené v odstavci 1 se řídí ustanoveními tohoto zákona. Nelze-li některé otázky řešit podle těchto ustanovení, řeší se podle předpisů práva občanského. Nelze-li je řešit ani podle těchto předpisů, posoudí se podle obchodních zvyklostí, a není-li jich, podle zásad, na kterých spočívá tento zákon.

Podle § 261 odst. 1 obch. zák. tato část zákona upravuje závazkové vztahy mezi podnikateli, jestliže při jejich vzniku je zřejmé s přihlédnutím ke všem okolnostem, že se týkají jejich podnikatelské činnosti.

Ačkoliv žalovaný porušil svou smluvní povinnost vyplývající mu ze smlouvy o dílo uzavřené s M. D., ve vztahu k žalobkyni, které poškodil kancelářské vybavení umístěné v pronajaté kanceláři, neporušil smluvní povinnost (neboť mezi ním a žalobkyní žádný smluvní vztah neexistoval), nýbrž v úvahu přichází porušení generální prevenční povinnosti upravené v § 415 obč. zák.

Podle rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 21. 9. 2011, sp. zn. 25 Cdo 1470/2009, „porušení smluvní povinnosti je předpokladem nejen smluvní (závazkové) odpovědnosti, která se vztahuje jen ke smluvnímu partnerovi v rámci jejich závazkového vztahu, ale může zakládat i odpovědnost mimosmluvní, tzv. deliktní, která není vázána jen na smluvního partnera, ale vztahuje se i k

poškozenému, který není účastníkem smlouvy, jež byla porušena, to vše za předpokladu, že mezi protiprávním jednáním škůdce a újmou vzniklou poškozenému je vztah příčiny a následku.“

V souvislosti s posuzováním samotné povahy vztahu mezi účastníky je třeba zdůraznit, že rozhodovací praxe Nejvyššího soudu je jednotná v závěru, že obchodním závazkovým vztahem může být i vztah, jehož obsah je upraven v jiném zákoně, např. právě v občanském zákoníku. Podstatné je, aby šlo o tzv. relativní obchod ve smyslu ustanovení § 261 odst. 1 a 2 obch. zák., o tzv. absolutní obchod ve smyslu výčtu podávajícího se z ustanovení § 261 odst. 3 obch. zák. nebo o závazkový vztah, jemuž strany přisoudily povahu obchodního vztahu písemnou volbou práva podle § 262 obch. zák. (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 8. 2003, sp. zn. 29 Odo 383/2001).

Jak Nejvyšší soud vysvětlil např. již v rozsudku velkého senátu obchodního kolegia ze dne 18. 6. 2003, sp. zn. 35 Odo 619/2002, uveřejněném v časopise Soudní judikatura číslo 8, ročník 2003, pod číslem 143, je tomu tak proto, že obchodní zákoník neupravuje veškeré závazkové vztahy, do nichž podnikatelé, popřípadě jiné k tomu oprávněné osoby (srov. např. § 261 odst. 2 obch. zák.), vstupují. Jen z toho, že určitý závazkový vztah je upraven v občanském zákoníku, nelze vyvozovat, že jde o vztah občanskoprávní.

K závěru, zda odpovědnostní vztah založený způsobením škody žalovaným žalobkyni je závazkem obchodněprávním nebo občanskoprávním, je nezbytné předně vyřešit otázku, zda škoda, jejíž náhradu žalobkyně požaduje, vznikla na základě vztahu, který svou povahou odpovídá ustanovení § 261 odst. 1 obch. zák., či nikoli.

Z ustanovení § 261 odst. 1 obch. zák. vyplývá, že ke kvalifikaci závazku jako relativního obchodu musí být splněny dvě podmínky. První z nich je, že musí jít o vztah mezi podnikateli, přičemž podle odstavce pátého téhož ustanovení je rozhodující povaha účastníků při vzniku závazkového vztahu. Druhou podmínkou pak je, aby při vzniku závazkového vztahu bylo zřejmé s přihlédnutím ke všem okolnostem, že se týká jejich podnikatelské činnosti. Podmiňuje-li ustanovení § 261 odst. 1 obch. zák. podřazení závazkového vztahu režimu obchodního zákoníku skutečností, že se týká podnikatelské činnosti jeho subjektů, neznamená to, že podstatou vztahu musí být výhradně podnikatelská činnost vymezená předmětem podnikání jeho subjektů podle veřejného rejstříku; ze slovního spojení, týkající se' vyplývá, že nejde jen o závazky, jimiž se bezprostředně realizuje zapsaný předmět podnikání podnikatelů, nýbrž i o závazky, které s jejich podnikáním souvisejí (srov. rozsudek velkého senátu obchodního a občanskoprávního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 11. 1. 2012, sp. zn. 31 Cdo 660/2010, uveřejněný pod č. 40/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

Ve smyslu tohoto ustanovení se tak za závazkové vztahy mezi podnikateli, které vznikají při jejich podnikatelské činnosti, rozumějí nejen vztahy v rámci jejich podnikatelské činnosti, ale i vztahy, které k ní mají přímý vztah. Obchodními jsou tyto vztahy, i když konkrétní úprava vztahující se na ně není obsažena v obchodním zákoníku, ale v občanském zákoníku nebo zvláštním předpisu, a v tom, co není upraveno speciální úpravou, pak pro ně platí úprava obchodního zákoníku (viz Štenglová I., Plíva S., Tomsa M. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. 12. vydání, Praha, C. H. Beck 2009, strana 836).

Jelikož obchodní zákoník neupravuje institut generální prevenční povinnosti, dopadá ve smyslu § 1 odst. 2 obch. zák. ustanovení § 415 obč. zák. za splnění výše uvedených podmínek též na obchodní závazkové vztahy.

Z § 489 obč. zák. ve spojení s § 261 odst. 1 obch. zák. pak lze dovodit, že závazkovým vztahem mezi podnikateli ve smyslu uvedeného § 261 odst. 1 obch. zák. jsou nejen vztahy ze smluv, ale i ze způsobené škody či z bezdůvodného obohacení, pokud splňují předpoklad, že již při jejich vzniku je zřejmé, že se týkají jejich podnikatelské činnosti.

Odvolací soud dospěl k závěru, že závazkový vztah účastníků byl vztahem občanskoprávním, nikoli obchodněprávním, aniž by se však věci náležitě zabýval z pohledu relevantních ustanovení o obchodních závazkových vztazích (§ 261 obch. zák.), a aniž by učinil všechna potřebná skutková zjištění týkající se toho, zda účastníci řízení vystupovali jako podnikatelé, a zda již při vzniku předmětného závazkového vztahu bylo, resp. muselo být, účastníkům zřejmé vzhledem ke všem okolnostem, že se týká jejich podnikatelské činnosti. Ze skutkových zjištění se podává, že není pochyb o tom, že žalovaný jako podnikatel vykonával svou podnikatelskou činnost, když na základě smlouvy o dílo prováděl rekonstrukci střechy v objektu XY. Ze skutkových okolností se však již nepodává, zda žalovanému bylo zřejmé, že poškozeným je podnikatel, který si předmětný nebytový prostor pronajímal za účelem podnikatelské činnosti, resp. zda se předmětná kancelář nacházela v budově, jejíž prostory sloužily podnikatelské činnosti, či zda tato skutečnost nemohla být žalovanému s přihlédnutím ke všem okolnostem zřejmá. Tato zjištění jsou však pro posouzení povahy vztahu mezi žalobkyní a žalovaným určující. Závěr odvolacího soudu o charakteru vztahu mezi účastníky je proto neúplný, a tudíž nesprávný.

Jelikož povaha právního vztahu účastníků vzniklého způsobením škody žalovaným žalobkyní je rozhodující pro řešení otázky, zda promlčení práva na náhradu škody se řídí právní úpravou obsaženou v občanském zákoníku, nebo v obchodním zákoníku, je třeba v důsledku soudy učiněného neúplného závěru o povaze tohoto právního vztahu dovést, že závěr, že promlčení práva na náhradu škody se v daném případě řídí občanským zákoníkem, je předčasný.

Z výše uvedených důvodů Nejvyšší soud, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), rozsudek odvolacího soudu podle § 243e odst. 1 o. s. ř. zrušil; jelikož důvody, pro které byl rozsudek odvolacího soudu zrušen, platí i pro rozsudek soudu prvního stupně, zrušil dovolací soud v odpovídajícím rozsahu i rozsudek soudu prvního stupně podle § 243e odst. 2 o. s. ř. a věc vrátil v tomto rozsahu soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušení řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)